Motion

1982/83: 1817

Erkki Tammenoksa m. fl.

Fördelningen av anslagen för särskilt vuxenstudiestöd

Anslagen för det särskilda vuxenstudiestödet är enligt proposition 1975:23 fördelade så att en större del (55 %) utgår för grundskolestudier och en mindre del (45 %) för gymnasiestudier. Fördelningsprinciperna är fastlagda av regeringen, och vuxenutbildningsnämnderna har i dag inga möjligheter att omdisponera medlen. Motivet för fördelningen står att finna i reformens inriktning på korttidsutbildade och deras behov.

Sju års erfarenhet har dock visat att en sådan kvotfördelning orsakar betydande olägenheter och i vissa fall får konsekvenser som direkt strider mot reformens huvudsakliga syfte.

Det har visat sig att fördelningen av medel i många län inte alls står i proportion till antalet ansökningar på grundskole- resp. gymnasienivå. Anslagna medel har inte kunnat förbrukas inom grundskolekvoten samtidigt som nämnderna på grund av brist på medel tvingats till en mycket hård prioritering bland sökande på gymnasienivå.

Någon behovsprövning i enlighet med SsL 7 kap. 11 § blir givetvis inte aktuell i de fall då de anslagna medlen är mer än tillräckliga för att beviljas samtliga sökande. Följaktligen har i många län alla formellt berättigade sökande i grundskolan beviljats studiepenning oavsett behov. I ytterlighetsfallen har detta t. ex. inneburit att heltidsarbetande utan inkomstbortfall beviljats studiepenning för fritidsstudier eller att sökande med gymnasiekompetens erhållit stöd för att repetera vissa ämnen i grundskolan. I bl. a. Stockholms län har dessutom sökande med akademiska slutexamina beviljats stöd för studier i grundskoleämnen. Något skäl för en ekonomisk prövning har inte heller förelegat under dessa omständigheter, och därmed har även sökande med betydande inkomster och förmögenheter erhållit vuxenstudiestöd – ett förhållande som för många studerande ter sig orimligt i jämförelse med ekonomiprövningen inom studiemedelssystemet.

Inom den gymnasiala kvoten har nämnderna däremot tvingats tillämpa ett mycket hårt urvalsförfarande. I exempelvis Stockholms län räcker anslagen till mindre än hälften av alla nysökande. Till gymnasieutbildning hänförs numera all yrkesinriktad utbildning oavsett längd, och därmed har man i nivåhänseende jämställt t. ex. fyra veckors städledarutbildning med en fyraårig utbildning på teknisk linje.

De korta yrkesinriktade gymnasieutbildningarna står dock i allmänhet öppna även för sökande som inte har förkunskaper motsvarande grundskolekompetens, och de utgör härigenom och genom sin yrkesanknytning ett eftertraktat studiealternativ för många korttidsutbildade vuxna. Den mål-

grupp studiepenningen avsetts för kan således i många län i lika stor utsträckning återfinnas bland studerande på gymnasienivå som på grundskolenivå.

Mot den bakgrunden framstår den nuvarande kvoteringen av anslagen som orättvis och föga motiverad. Om nämnderna själva gavs möjlighet att disponera hela anslaget för vuxenstudiestöd skulle man uppnå en bättre anpassning till olika regionala behov. Därmed skulle stödet komma att användas mer effektivt och på ett sätt som står i bättre överensstämmelse med reformens syfte än vad som nu är fallet. Vuxenutbildningsnämnderna skulle således redan vid ansökningstillfället den 15 maj, dvs. det första ansökningstillfället inför nytt budgetår, kunna fritt fördela medlen. Som bestämmelserna är nu kan nämnderna fördela medlen över kvotgränserna först vid sista ansökningstillfället.

Det mesta av ovannämnda har redan sagts under en interpellationsdebatt i riksdagen 1979 och fick då ett positivt gensvar, men reglerna är fortfarande oförändrade.

Mot bakgrund av ovan anförda hemställer vi

att riksdagen anhåller att regeringen slopar de nuvarande kvoterna avseende grundskole- och gymnasiestudier och låter vuxenutbildningsnämnderna själva avgöra fördelningen av medel.

Stockholm den 24 januari 1983

ERKKI TAMMENOKSA (s)

BARBRO EVERMO (s) BENGT KRONBLAD (s)